

SVERIGES
ANGBÅTS
FORENING

SÅF-bladet

maj

Ångbåten 200 år i Sverige

2/18

SVERIGES ÅNGBÅTSFÖRENING

har som ändamål att främja ångbåtsintresset samt medverka till umgänge och träffar för att sprida ångbåtsägandet och dess glädje genom att:

- Upprätthålla en aktuell fartygs- och slupmatrikel.
- Vara behjälplig med teknisk information.
- Samla föreningens medlemmar och båtar till träffar.
- Verka för att ångmateriel hålls i drift.
- Vara behjälplig med materielanskaffning (Bytesbörs).
- Hålla kontakt med berörda myndigheter och därigenom bevaka SÅF:s intressen.

SVERIGES ÅNGBÅTSFÖRENING

Adress: c/o Anders Svenson
Mårdstigen 3, 544 31 HJO
E-post: kassor@steamboatassociation.se
Tel: 070-835 13 12

E-post:
ordforande@steamboatassociation.se
(Ordföranden)
info@steamboatassociation.se
(Hemsidan, annonser)
medlem@steamboatassociation.se
(Medlemsinfo)

Ta gärna en kontakt med din närmaste styrelsemedlem om du vill ha råd i ångbåtsfrågor eller om du har synpunkter på föreningens arbete eller organisation.

© Sveriges Ångbåtsförening.
Eftertryck tillåtet efter skriftligt tillstånd.

Styrelse 2018-2019

Ordförande Kjell Nordeman
RAMNÄS
Tel 0220-24 170, 070-396 17 67
E-post kjell.v.nordeman@gmail.com

Vice ordförande Mats Wallgren
LEKSAND
Tel 070-592 66 25
E-post mats@saras-wallgren.se

Kassör Anders Svenson
HJO Tel. 070-835 13 12
E-post kassor@steamboatassociation.se

Sekreterare Ulf Gradén
SMEDJEBACKEN
Tel 073-595 26 37
E-post ulfgrad@gmail.com

Ledamot Per Sjöborg
SUNDBYBERG Tel 070-598 52 51
E-post per.sjoberg@gmail.com

Ledamot Håkan Johansson
LINGHEM Tel 070-590 55 58
E-post varderingskonsult@hotmail.se

Suppleant Boris Wall, HAMMARÖ
Tel 072-737 58 37, 054-52 13 11
E-post boris_wall@hotmail.com

Suppleant Mauno Määttä, GRÄNGESBERG
Tel 076-169 85 42
E-post djupudding@gmail.com

Suppleant Sture Leandersson
VÄSTERÅS
Tel 021-39 38 90, 070-209 00 69
E-post sture.leandersson@telia.com

SÅF-bladet SVERIGES ÅNGBÅTSFÖRENING MEDLEMSBLAD NR 2 2018

Föreningens hemsida: <http://www.steamboatassociation.se>
MEDLEMSAVGIFT FÖR 2018 ÅR: 225:- för enskild medlem

250:- för familj Utlandsboende 275:-

Plusgiro 94 75 05 – 4 Bankgiro 354-2081

IBAN =SE22 9500 0099 6042 0947 5054. BIC=NDEA SESS

Från styrhytten...

Ny ordförande i föreningen!

Vid årsmötet i Karlstad nyligen valdes undertecknad till ny ordförande i vår förening. Jag innehade denna funktion för några år sedan, och tycker att det skall bli spännande att vara tillbaka i den gamla ordföranderollen. Eftersom jag ännu förvärvsarbetar, så kommer vissa av mina engagemang i föreningen att utföras av andra och så kommer det att förbli ett tag framöver.

Vi går mot en spännande säsong, där höjdpunkten kommer att bli den kanske största ångbåtsmanifestationen som vårt land skådat på bra länge. Fartygskortegen till Samuel Owens minne genomförs ju i Stockholm den 26 augusti och då är det nästan på dagen 200 år sedan han genomförde den allra första ångbåtturen i vårt land. Också då gick turen mellan Stockholm och Drottningholm. Till dags dato har ett antal större ångfartyg anmält sitt deltagande och nu gäller det att vara ute i tid och beställa biljetter.

Av rapporter jag fått från Finland, finns ett stort intresse för att komma och resa som passagerare på denna exklusiva tur, däremot är det nog tveksamt som någon finsk ångbåt kommer att delta.

Föreningen kommer att medverka i remissarbetet avseende "det flytande kulturarvet", som Riksantikvarieämbetet kommer att utreda och vi kommer säkert att höra av våra representanter om hur detta arbete, ännu i sin linda f ö, fortskrider. Hoppas att vi ses den 26 augusti !!

Kjell Nordeman
ordförande

Alt för sjön

BÅTMÄSSAN 2018

Traditionsenligt var SÅF med på mässan där Classicdelen i år var lite extra med en speciell inriktning på ångbåtar.

TEXT: PER SJÖBORG

FOTO: PER SJÖBORG & SVEN JÖNSSON

Jubileet av att det i år är 200 år sedan Samuel Owen gjorde den första ångbåts-turen med passagerare gav lite extra fokus på ångbåtarnas historia och uppstart av tekniksamhället. På en 20 m lång vägg fanns en intressant presentation av historien från 1818 till dagsläget, som tagits fram av bl a Sjöhistoriska museet och kunde beskådas av många som fick lära sig om ångans utveckling för sjöfarten. (Läs även om jubileet med färden från Riddarholmen på annan sida i bladet)

SÅF- montern, som var större än vanligt, och placerad intill en störande vattenaktivitet, gjorde att en ny typ av publik strömmade förbi och blev nyfikna på våra ångaktiviteter, där bl a våra Putt-Putt båtar skapade ett stort intresse. Huvudskälen till SÅF:s medverkan på mässan är att sprida information om vikten av att bevara ett historiskt minne och hålla kontakt med våra medlemmar. Jag tycker vi lyckades bra med detta och ökade samtidigt antalet medlemmar med 15 st.

I montern visade vi bl a en ny panna byggd med certifikat enligt senaste myndighetskrav

Ångintresserade barn.

och några äldre maskiner som kunde köras med luft samt böcker och presentationer på en TV-skärm. Det mest lockande för båtfolk var nog sluparna Stimmaren och Marguerite som gav besökarna njutning av att se två fina skapelser. Sex skalenliga modeller av fartyg som man kände igen från den verklighet som de fortfarande finns i, var även det ett uppskattat inslag.

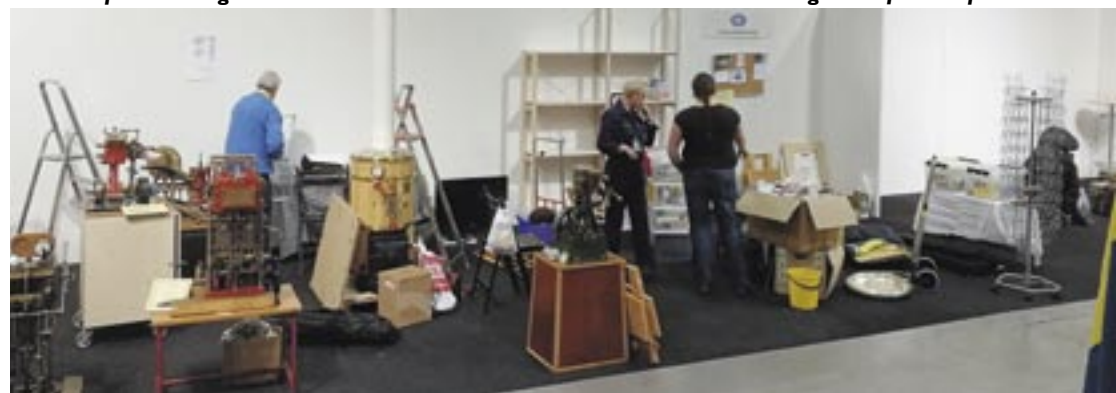
Vi har samlat erfarenheter från årets mässa och för framtiden känns det som viktigt att vara där och kunna visa oss och ha slupar på

Sluparna Marguerite och Stimmaren i montern.

Bredings certifierade panna.

En utställning kräver mycket arbete av frivilliga krafter.

torget bland de andra Classic-båtarna. Hop-pas på gehör från beslutsfattarna på mässan och ska försöka få accept för våra förslag. I dagens digitala värld var intresset för böcker inte speciellt stort, så hur det blir med detta ska vi analysera under hösten då vi också utformar idéer till nästa mässa.

Barnaktiviteterna däremot skapar tillväxt och är något för framtiden som vi tar med i planeringen. Även om vi fick nya medlemmar är det viktigt för SÅF:s långsiktiga framtid att ha fortsatt tillväxt och jobba vidare på att värva fler.

En båtmässa kräver mycket av oss som ställer upp och all vår verksamhet är ideell, där SÅF inte har de resurser som de kommersiella företagen har, som köper in hjälp och utrustning från mässan. Vi utgår ifrån att SÅF ska vara representerat även i framtiden, och då är det viktigt att fler från föreningen kommer med och stöttar ett gäng som inte blir yngre. Även om det är jobbigt att representera och vara i mässmiljön så är det stimulerande att få träffa intresserade och sprida ångbudskapet. Hör av dig till mig eller Sven om du tror du kan ställa upp nästa vår. □

ATT SÄTTA ÅNGAN I ARBETE: En beskrivning av pulsometern

Under ångmaskinens guldålder uppfanns många apparater, som kan te sig märkliga eller svårbegripliga. En sådan apparat är pulsometern.

AV: JENS PETTERSSON

Pulsometern är en vattenpump utan kolv eller liknande organ för vattnets framdrivande. Avsaknaden av kolv, med tillhörande tätningar, gör att pulsometern kan användas för pumpning av vatten innehållande allehanda föroreningar, som sand, lera och annat som förekommer i naturen. Genom de få rörliga delarna är pulsometern även lätt att underhålla, även av okvalificerad personal. Dessa egenskaper gjorde att pulsometern ofta användes i stenbrott, vid schaktningsarbeten och liknande. Det förhållandet att pulsometern inte avger någon avloppsånga till omgivningen var en fördel på arbetsplatser under jord, och vid tillfälliga arbetsställen, då ingen ångavloppsledning behövde anordnas.

Numera har pulsometern kommit närmast helt ur bruk, men i exempelvis ångaren "Trafik" används den fortfarande. Fotografiet visar just "Trafiks" pulsometer, på akterkant av styrbords kolbox. Kopparröret är vattenutloppet, medan ångtillloppet är på pulsometers topp. Vatteninloppet är på pulsometers undersida.

Pulsometern uppfanns och patenterades 1872 av en amerikan vid namn Thomas Hall. Genom åren har den ursprungliga konstruktionen modifierats något, men arbetsprincipen är densamma. Det gäller även pulsatorn, som är en senare, förenklad vari-

ant som arbetar helt likartat. Det faktum att ångan i pulsometern verkar direkt på vatten och pressar detta till utloppet, gör att pulsometern har nära släktskap med engelsmannen Thomas Saverys gruvpump, patenterad 2 juli 1698.

Den tecknade illustrationen visar en pulsometer i längdsnitt.

Pulsometern på s/s Trafik.

Huvuddelarna är de två pumpkammarna, vardera försedd med en sug- och en tryckventil. **Upptill är kamrarna förbundna med ångtillloppet, "K"**, via en fritt rörlig, självverkande växelventil, i det här fallet en kula, som intar ett av två lägen, där den ena kammaren avstängs från ångtillloppet, medan den andra står i förbindelse med ångtillloppet.

Utrymmet, "B", mitt emellan kamrarna är en sugklocka som står i förbindelse med sugledningen, vilket inte syns på illustrationen.

Vatteninloppet sker underifrån genom "C", och det finns en sugventil, "G", till vardera pumpkammaren.

Vattenutloppet sker bakåt i bild, via en tryckventil "F" från vardera kammaren och vidare genom stigarröret "D".

I regel är pulsometrar även försedda med påfyllningspluggar och snyftventiler. Vidare är pulsometrar alltid försedda med luckor för åtkomst av ventilerna.

I det visade läget strömmar ånga in i den högra pumpkammaren. Ångtrycket verkar direkt på den stilla vattenytan och pressar vattnet till utloppet. Som synes är ångtillloppet förhållandevis trångt, varför vattnet lugnt pressas nedåt och ut ur kammaren. Utloppet från kammaren har en rak ovankant, och när vattenytan kommer under kanten blandas

ångan med vattnet bekom kanten, kondenserar och det uppstår oro och stänk, som får ångan i kammaren att kondensera och ett visst vakuum att uppstå. Följden av trycksänkningen är att kulan i pulsatorns ovandel växlar läge och avstänger ångtillloppet, samt att sugventilen öppnar, vatten inströmmar och fullbordar ångans kondensering.

Så snart kulan växlat läge inströmmar ånga i den vänstra kammaren, tryck byggs upp och vattnet börjar strömma ut från denna kammare. Växling sker på motsvarande sätt som för den högra kammaren, och förloppet upprepas.

Pulsatorn är en förenklad pulsometer, med bara en pumpkammare. Kammaren är utformad som en klocka, vid nedtill, och omgiven av ett utloppshus. När vattenytan kommer under kanten på klockan kondenseras ångan, sugventilen öppnas och vatten sugas in. Kondensationen påskyndas av ett vattenmunstycke riktat uppåt i klockans inre. Visserligen är ånginloppet öppet under tiden ångan kondenseras och vatten sugas in, men förloppet är så snabbt att endast en obetydlig ånga hinner inkomma innan kammaren vattenfylld.

Pulsatorn är naturligtvis både enklare och billigare än pulsometern, men kan inte ge ett lika jämnt vattenflöde.

Pulsometern ger högst knappt samma vattentryck som drivångans tryck. En viss uppvärmning av vattnet sker i någon mån under uttryckning, men i synnerhet vid insugning. Huruvida dessa förutsättningar utgör en fördel, eller en nackdel, beror på användningen. Stora fördelar med pulsometern är dess enkelhet, säkra funktion och ringa behov av underhåll.

Genom att den använder ångans naturliga förutsättningar till nyttig samverkan med människan, är pulsometern till sin natur en sympatisk apparat. □

Jubileumskortege

Söndagen den 26 augusti 2018

200 år av ångbåtstrafik i Sverige firas med festligheter på Riddarholmen och en färd med ångbåtar Stockholm-Drottningholm.

Det är samma sträcka som Samuel Owen började med ångbåtstrafik i Sverige den 2 augusti 1818.

Genom ångtekniken fanns för första gången i människans historia en kraftkälla som fungerade oberoende av vind eller strömmande vatten, för industri och transporter.

Utvecklingen av ångtekniken tog sin början under 1700-talet och i Sverige inleddes reguljärtrafik med ångbåt sommaren 1818. Detta tack vare att Samuel Owen kom till Sverige för att montera upp fyra balansång-

maskiner man köpt från England. Han stannade kvar i Stockholm och startade gjuteri och varv där han utvecklade ångtekniken i Sverige.

Under 200 år har ångbåten gått från att vara en teknisk revolution till att bli ett transportmedel för last och passagerare inom Sverige samt till och från utlandet, en avgörande förutsättning för den svenska industrins utveckling. Numera en uppskattad sinnebild för vår varmaste och ljusaste årstid med utflykter under sommaren.

Fartyg som deltar i kortonget: ångisbrytaren Sankt Erik, ångfartygen Blidösund, Ejdern, Storskär, Drottningholm, Motala Express, ångfärjan Djurgården 3, ångsluparna Tärnan, Fritjof, Gerda och Hjarter Kung. Ångbogserarna Rex och Örnen med flera ångbåtar.

SÅF-medlemmar

Vi har ett förslag att vi åker med samma fartyg på jubileumsfärden till Drottningholm den 26/8. Vi har förslag på Djurgården 3 eller Motala Express beroende på tillgängliga platser. Är man DN-prenumerant kan man utnyttja DN-kortet och få rabatt.

Är du intresserad meddela per.sjoberg@gmail.com.

Ångbåten minner också, nu och i framtiden, om en spännande teknik som är en del av vårt kulturarv.

Söndagen den 26 augusti 2018

firas den svenska ångbåtens 200-årsjubileum med en ångbåtskortege från Riddarholmskajen i Stockholm till Drottningholm och åter; samma färdväg som när Samuel Owen startade trafiken.

Alla ångfartyg i Stockholm och en del från andra ställen deltar i kortonget.

Åtgång från Riddarholmen kl 12. Åter kl 16.

Biljettpris 295:-, Barn 7-12 år 145:

Information och biljettköp på
www.skargardsbaten.se
Frågor till 08-662 89 02.

Välkomna att delta i festliga firandet på Riddarholmens kaj från kl 11 samt att åka med något av passagerarfartygen i kortonget, en minnesvärd sensommarutfärd i slutet av augusti.

Med ångfartyg till Tallinn

For ett par år sedan fick jag möjlighet att vara besättningsman ombord på s/s Turso, på törnen mellan Helsingfors och Tallinn ToR. Resan var planerad sedan länge och syftet var dels att visa upp 70-åriga Turso och dessutom övervara firandet av 100-åriga s/s Suurtöll i Tallinn.

TEXT & FOTO: KJELL NORDEMAN

Min uppgift var att bemanna utrymmet med de två ångpannorna och dess sammanlagt fyra fyrar och samtidigt lära ut att elda med stenkol. s/s Turso är Finlands största ångfartyg under ånga och dessutom det enda som eldas med just kol. Pannorna rymmer sammanlagt 32 ton vatten och maxtrycket är 14 bar. Av chieften fick jag besked om att han behövde minst 10 bar, för att säkert kunna hantera huvudmaskinen (på 750 Hk) och de 11 hjälpmaskinerna, och detta infriades.

s/s Turso byggdes i Helsingfors 1944, men redan efter knappt ett år, så kom fartyget att ingå (tillsammans med många andra fartyg) som en del i den krigsskuld som Finland ådömdes, varför fartyget togs till Sovjetunionen. 2004 lyckades man emellertid ”få loss” Taifun (som fartyget döpts om till) och flyttade fartyget – under ånga – till Finland. Härefter har en mycket stor upprustning skett.

Uppeldningen hade egentligen startat något före min ankomst, men jag ägnade drygt 1,5 dag åt att ta upp trycket. Vi delade in oss i tre par om två personer, för att hantera bemanningen av ångpannorna och vi

eldade ca en timma/par. Jag lovar att det räckte! Under en timme så slukade pannorna ca 600 kg kol och under hela resan (bara själva överfarten tog sju timmar) så brände vi upp en hel del av kolbunkern om ca 75 ton. Kolet – som man importerat från Indonesien - var rikt på stybb och under själva överfarten, ”hanterade” vi ca 200

hinkar med stybb, aska och slagg. Ni får själva fundera över var detta hamnade!

Väl i Tallinn besökte vi två ångfartyg. s/s Suurtöll låg fastknuten vid kajen, men det var en strid ström av besökare ombord. Fartyget verkar vara i prima skick och väntar sannolikt ”bara” på att ”ångnördar”

skall ta tag i pannor, maskineri mm. Vi försökte prata med några ”ångentusiaster” i Tallinn om detta, så vem vet... Det andra fartyget – som dessutom kördes – heter s/s Admiral. Hon är byggd 1955 och ingår i ”Estonian Historical Ships Association”. Ångpannan är oljefyrad och fartyg, maskineri etc tycktes vara i prima skick. ▶

s/s Turso

► Det var riktigt, riktigt intressant att delta under en vecka ombord på s/s Turso och jag bär med mej många många trevliga minnen från detta äventyr. Kullet var ganska "trögt" att elda, men när väl fyren kommit igång, så lyckades vi t o m få rusånga i Helsingfors.

Jag vill uppmana andra ångintresserade att passa på att skaffa sig erfarenhet, genom att bemanna andra fartyg än där man normalt tjänstgör. Tack vare denna vecka ombord, har mitt finska ångkontaktnät utökats rejält (fast jag har viss fördel genom att jag talar en del finska!). □

Isbrytaren s/s Suurtöll vid kaj i Tallinn. Den har tre likadana maskiner varav en i fören för att pumpa bort vatten och is.

Den makalösa manicken

TEXT & FOTO: HANS BRATTBERG

I Ånghallen i Eskilstuna Stadsmuseum står en unik pjäs, ca 2,5 m hög och ungefär 2 m bred. Den består av två stående cylindrar, en varm med eldstad under och en kall omgiven av kylvatten. Mellan dessa cirkulerar luft mellan varmt och kallt tillstånd. Cylindrarna är förbundna via en s.k. regenerator. Det är med andra ord en Stirling-maskin som tillverkats i Tyskland år 1908.

Robert Stirling fick patent på denna maskintyp år 1816. Det unika är regeneratorn som han kom på kunde behålla värmen som kan återanvändas.

Hur kom han på denna unika lösning kan man fråga sig? Personligen gissar jag att han fick iden från ångvärlden där man har anordningar för nyttja returånga för att höja temperaturen på matarvatten.

Östen Runelid vid sin egenbyggda modell.

Maskinen som kan ses i museet kallas varmluftsmaskin och har används för att pumpa vatten upp till vattentorn för att kunna fylla vatten till ånglok. Denna maskin har stått längs inlandsbanan. Den tyske tillverkaren gjorde ett antal olika typer och maskinen i museet är speciellt tillverkad för att kunna pumpa vatten i kanaler och liknande. Effekten är 1-2 hk.

Det som karakteriserar varmluftsmaskinen är att den går så tyst, pumpar effektivt med ett varvtal på ca 150 r/m.

För oss som visar denna maskin kan nämnas att den är en veritabel publikmagnet, långt värre än när man körde tändkulemaskiner på båtmässan. Allas blickar vänds mot maskinen när den är i gång. □

Svensk rapport från 2017 års Bristol Rally

Steam Boat Association
of Great Britain

Här kommer en liten rapport från vårt besök i Bristol den 21 – 24 juli. Syftet med resan var att kika på Kevin Slaters LIFU-maskin och hans pannor, få se litet SBA-slupar och även besöka hamnfestivalen i Bristol.

TEXT: ROLAND ÖHRN & BENGT AXELSSON
HÄMTAT UR THE FUNNEL.

Vad som egentligen ligger bakom är att vi påbörjat ett eget slupprojekt och söker nu en trevlig maskin och även panna. LIFU 15 hp verkar passa våra behov och den ville vi därför gärna se på plats. Vår slup är en 30 x 7 fot på stålspant, svensk furu i skrov och köl och tänkt att bli öppen med duktak, allt efter originalritningar från 1896.

Efter lite problem med parkering vid Arlanda gick resan till London bra och vi fortsatte sedan med tåg till ett Bristol som välkomnade med regn. Efter lite letande i hamnen fann vi Kevin fullt sysselsatt med att göra 'Zara Finn' klar för festivalen.

Lördagen bjöd på bättre väder och vi fick en tur i hamnen med Roger Heise i hans 'Etna'. Vi blev väldigt intresserade av hans gamla LIFU som gick som den skulle och gjorde sedan ett besök på en pub i sällskap med många SBA-medlemmar och mycket ångsnack.

S/L Etna på Windermere.

Glada kamrater på böljan den blå!

S/L Etna på Windermere

Efter några engelska bitter på puben blev vi upplockade av Mike Bell som tog oss hem till sig för att se hans slup 'Michelle' med ny LIFU-maskin och panna från Kevin. Vilken fantastisk slup! Allt i bästa finish och maskin och panna blänkte som solen. Vi var väldigt nöjda med vad vi fick se, ett mästerverk till maskinbygge och pannan höll samma klass. – Tack, Mike, för besöket! Dagen avslutades med BBQ.

På söndagen var det dags för en kanaltripp med Julian Garratt i hans 'Ursula' med skrov mycket likt det vi planerar. Nu fick vi tillfälle att se hur man eldar med kol, vilket var väldigt spännande. I Sverige eldas ju de flesta slupar med ved.

Lunch intogs på en pub och det blev ytterligare några bitter innan vi åkte tillbaka till Bristol, nu med 'Zara Finn'. Vi fick ett långt samtal kring detta med ånga med Kevin, som även bjöd på kaffe kokt med hans Windermere-kettel som Gillie byggt. När det blir dags är en sådan ett absolut måste på vår båt. Denna trevliga dag slutade i kraftigt regn på kvällen.

På måndagen for vi tillbaka till Sverige men hann faktiskt med ett besök på HMS Belfast före flyget.

Tack från oss båda för en givande helg och allt vänligt bemötande. □

Ångmaskiner under klubban i höst

TEXT & FOTO: BERTIL PERSSON

Vi var en busslast skåningar som besökte Big Bengts museum på High Chaparral i våras. En fantastisk samling av allt möjligt som kommit i hans väg. Här finns mycket teknikhistoria.

Vesternstaden kom till av en slump. Televerket ville bli av med 200.000 telefonstolpar. Bengt köpte dem och byggde ett fort i vesterstil på sin gård Kulltorp. Intill byggde han ett varuhus för överskottsartiklar.

År 1966 öppnade han fortet för allmänheten under namnet High Chaparral. Det hette en tv-serie då. För fem kronor fick besökarna se fortet och ett antal stuntmän som gjorde en show. När Erlandsson såg att showen lockade publik byggde han i början av 1970-talet en västerngata där professionella stuntmän kunde ha show. I samma veva byggde han även Restaurang Diligensen. Nu är det en hel vesterstad, järnväg, kanal med en hjulångare, camping och stugby. Anläggningen sys-

selsätter 350 personer under säsongen.

Det går många historier om affärsmannen Big Bengt, som när han åtog sig att skrota (hemska tanke) ett antal ånglok som SJ haft i beredskap. Ångloken kunde levereras till valfri ort, men han valde Ystad.

Han hade nämligen sålt dem till Polen, där de fick göra tjänst i många år till!

Nu till saken!

Bengt Erlandsson som dog 2016, 93 år gammal, skall hedras med ett nytt museum, som visar hans liv och gärning.

Det gamla museet innehåller för mycket saker som inte direkt speglar Big Bengts liv och verksamhet. Många saker kommer därför att säljas på auktion, någon gång i höst.

Det kommer att säljas ångmaskiner!

Passa på och besök museet i sommar medan samlingen ännu är intakt. □

Info om auktionen kommer senare på:

www.highchaparral.se

Här finns lokomotiv och lokomobiler.

Många mindre maskiner. Tyvärr ingen info.

Information om personuppgifter

För de medlemmar som har betalat sin medlemsavgift och de som vi skickar gratisexemplar av SÅF- bladet till finns personuppgifter i vårt dataregister. Vi räknar inbetalning av medlemsavgiften som ett godkännande av att lämnade uppgifter får finnas i vårt medlemsregister.

Vi behandlar dessa uppgifter enligt Personuppgiftslagen (PuL). Den 25 maj 2018 ersätts PuL av Datskyddsförordningen (EU) 2016/679, även kallad GDPR.

Vi registrerar uppgifter som medlem själv lämnar, såsom namn, postadress, e-postadress, telefon och ångbåt (om man äger en). Dessutom medlemsnummer, betalningar och medlemstyp (enskild, familj, utlandsboende, bytes). Uppgifterna används för utskick av medlemsinformation och ekonomisk administration.

Medlemsregistret används inte för marknadsföring och lämnas inte ut till tredje part. Vi prioriterar skyddet av all information du anförtror oss och följer de regler och lagar som finns för att skydda din integritet. Endast ett begränsat antal personer med särskild behörighet har möjlighet att ändra uppgifterna, förutom du själv. Ett led i säkerställandet att ha fullt skydd är arbetet med att färdigställa ett nytt medlemsregister. Mer om det kommer i nästa SÅF-blad.

För att underlätta kontakter mellan medlemmar så finns möjlighet för medlemmar att få inloggningsuppgifter för att se namn, adress, e-postadress och telefonnummer på alla medlemmar. Det ger även möjlighet att uppdatera de egna uppgifterna.

Vill du inte att dina uppgifter ska vara synliga för andra medlemmar så kommer vi kunna fixa det i det nya medlemsregistret, meddela det i så fall genom e-post till medlem@steamboatassociation.se eller telefon 073-321 44 83 (säkrast på kvällar o helger).

Rättelser som du inte kan göra själv anmäler du också till medlem@steamboatassociation.se eller telefon 073-321 44 83 (säkrast på kvällar o helger). /Maggan

Till minne av vår hedersmedlem Bernth Larsson

Lagom till vårt årsmöte fick vi besked om att vår hedersmedlem Bernth Larsson på Vindö hade avlidit. Bernth var en av de väldigt kunniga vad gäller ångmaskiner och ångbåtar. Man kunde alltid kontakta honom för att få råd om hur man skulle lösa ett "ång-problem". Bernth var inte en man som yvdes över sin kunskap men som så många andra riktigt kunniga gav han bra råd när han blev tillfrågad.

Bernth hade ångslupen Disa, ett marint skrov som han själv installerat ångpanna och ångmaskin i. Någon gång i början på 2000-talet fick han tag i en originalmaskin för en sådan slup och installerade den i Disa.

Disa blev klar så att han kunde vara med på ångbåtsmötet i Stockholm 1992. Det var en stolt Bernth som anlöpte Wasahamnen. Efter det var Bernth o Disa med på alla ångbåtsmöten så länge som han orkade. Vi tror att sista mötet var i Sundbyholm 2009.

Däremellan var det möten i åtminstone Hjälmare docka, Smedjebacken, Åkers kanal, Uppsala och Lidingö. Bernth var den som oftast hade längst att åka till mötena men det hindrade honom aldrig att komma. Under flera av åren hade han Verna med sig som "gäst". Det är många fina minnen som dyker upp när vi tänker på dessa två sjövana resenärer.

Utrymmena i Disa är inte så stora, men det hindrade aldrig Bernth från att vara klädd som en gentleman när det var gemensam middag på träffarna. Kavaj och finbyxor kom denne gentleman i.

Bernth var förutom en duktig tekniker också duktig på att rita, sjunga och spela gitarr. En kväll på Vindö med Taubelåtar är vi många som inte glömmer. Bernth, Jappe och Tveta-Gunnar underhöll oss.

Bernth lyckades även konstruera en pelletsmaskin för att tillverka pellets på brädgården som han drivit, men på senare år överlät till sina barn. Han byggde även en automatiserad såg och hyvelbana. Att konstruera en maskin och få alla nödvändiga certifikat för den, inklusive från EU, det kan inte vem som helst fixa.

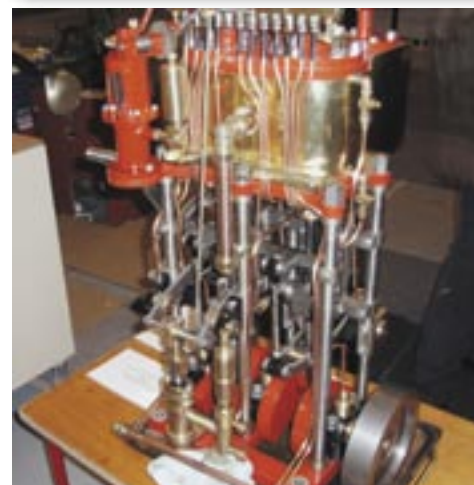
Ångbåtsrörelsen har mist en veteran och ångguru. Vi minns vår hedersmedlem Bernth med glädje och tacksamhet. Han har betytt mycket för ångbåtsrörelsen.

Vi sänder många varma tankar till Bernths familj. Många trevliga minnen har vi av vår samvaro med Bernth och han kommer i många år finnas kvar i branschen.

Sveriges Ångbåtsförening,

SÅF /Sven o Maggan

Prylmarknad Säljes

Ångmaskin, tvilling 2 x 70 mm, slag 100 mm. Rundslider Joys slidstyrning. 5-6 hk
Lämplig för 8m båt.

Encylindrig ångmaskin, modifierad Toviksmaskin med rundslid. Diameter 90, slag 62 mm. Stephenson slidstyrning ca 2,5 hk.

Sven Jönsson
070-747 33 59
stimmaren@telia.com

S/S Robert, byggd 1866

Den koleldade ångbogserbåten Robert är renoverad under 10 år i vår ägo till ett fullt fungerande och mycket bra skick. Fartyget finns i Stockholmstrakten. Mer info: SÅF:s hemsida prylmarknad och www.steamtug.se

Anders 070-535 67 34
Tomas 070-403 06 04

Propeller

Jag har haft denna liggande i över 60 år och hoppas att någon kan ha nytta av den.

- Diameter 880 mm
 - Stigning 1040 mm
 - Gängan 30 mm
- Priset får avtalas

Kontakt: Olle Almquist
monnialmquist@icloud.com

Böcker, Stuart Modell, Propeller, pannisolering, manometrar, Vattenstånds-armatur+glas, tubpress

Böcker:

- Maskinelement Meyer 1949

Stuart Modellångmaskiner

- 1 st encylinder
- 1 st 2 cylinder med lubrikator

Propeller

Ist fyrbladig bronspropeller Michigan 3112 21" diameter 21RHx22

Några manometrar till ångpanna Vattenståndsarmatur och glasrör

Lars Lundberg 013 29 89 40
lundberg4@spray.se

Maj

19-20 Sankt Erik gör en fyratimmars kryssningar för allmänheten. Middag ombord. kontakt@SanktErik1915.se

24-27 Skärgårdsmässan i Wasahamnen på Djurgården. Sankt Erik har maskerna igång vid kaj. Ångfärjan Djurgården 3 brukar köra trafik?

26 Hamnens Dag i Stocksunds Hamn. Stimmaren och Marguerite brukar delta. kristian.bergstrom@klartskepp.se

26 Lidingö runt. www.lidingorunt.se

27 Kulturresta Mariefred till Högmarsö

29 Klubb Maritim våravslutning med Storskär "kvart i femman" från Strömkajen. Bordsbokning av var och en.

30 Sjösetting Ångslup 45 i Forsvik

Juni

2 Ångans Dag i Mariefred

9-10 Dalslands kanal firar 150 år från 9-10 juni vid Häverud och flera evenemang hela sommaren. Program se www.dalslandskanal.se benny.ruus@dalslandskanal.se eller 0530-447 50.

13 Skärgårdsbåtens dag med flera veteranfartyg i traditionell båtparad från Stockholm ut till Vaxholm.

30 Hamnens Dag i Hjo

30-1 juli Forsviksdagarna. Ånga, båtar, järnväg och prylar.

Juli

7-8 Träbåtsfestival i Skärhamn.

www.träbåt.se
Åk med s/s Bohuslän Göteborg – Skärhamn eller en tur runt Tjörn.
www.goteborg.info/visa/e7511917

7-8, 13-14 Finland stort ångbåtsmöte med början i Lappeeranta (Villmanstrand 7/7 för vidare färd till Savon linna (Nyslott) 13-14, med stopp på vägen.

14 Flottningsbåtmöte i Skoghäll och Karlstad

14-15 Teknik och nostalgidagar i Arvesund med ångbåtssturer med Östersund på Storsjön.

20-29 Storsjöran i Östersund med ångbåtssturer på Storsjön.

27-29 Mora Classic Boat. Veteranbåtar och ångbåtar mm.

31 Turer med Bohuslän på Väneren till 6/8 i samband med Åmål 375-årsfirande

Augusti

4 Lidwallsbåtens Dag i Leksand kl 11-15

23-26 Stiftelsen Skärgårdsbåtens resa med Henrik till Jämtland. FULLBOKAD

25 Båtklubbarnas Dag

24-25 Sankt Erik kör maskinerna vid kaj.

25-26 SMM, örlogshelg vid piren utanför Vasamuseet

26 Prel Sickla sluss båtevenemang

26 Ångfartygstrafiken 200 år i Sverige
Se sid. 8

31 Dalslands kanalbolag jubileumsfirande i Häverud med flera evenemang. www.dalslandskanal.se

September

8-9 Ångmöte i Forsvik.
Se hemsida och Facebook om program

Redaktionskommitté

Sven Jönsson 0707-47 33 59
E-post: stimmaren@telia.com
Ove Arvidson 0243-23 83 50.
0703-380 474
E-post: o.arvidson@telia.com
Tony Nordesjö 013-88326,
0709-96 33 26
tony.nordesjo@telia.com
Red. Bertil Persson 0703-06 17 02
E-post: bertil@teknil.se

Känner du någon ångintresserad

som inte är medlem? Passa på att ge bort ett medlemskap! Vill du inte kosta på detta kan du anmäla kontaktpuppgifter för vederbörande så skickar vi anmälningsinformation och någon tidning.

Se oss på facebook

Manusstopp 23 aug för material till nr 3 2018.

som kommer ut ca 15 sep.

Omslag: Vi ser framåt mot sommarens båtutflykter.

Foto: Anne Sofie Eriksson. fotograf.

Baksida: Utskt från Hjarter Kung.

Foto: Anne Sofie Eriksson. fotograf.

Tryck: Norra Skåne Offset
Klippan

Har vi inte skickat någon E-post till dig under året saknar vi nog din adress! Antagligen har du missat lite info. Undvik detta. Skicka din E-post-adress till: stimmaren@telia.com !

B

Returadress:
Sveriges Ångbåts Förening
c/o Sven Jönsson
Gröndalskullen 8
184 63 ÅKERSBERGA

Har du betalt medlemsavgiften? Se årtal du betalat ovan!

